

פרוטוקול מס' 195
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' כ' סיון תשל"ו 18.6.76 שעה 8.30

נכח:

חברי הוועדה: ב.צ.קשת - מ"מ היו"ר

נ. אליעד
י. בארי
א. הרליץ
א. יריב
נ. מואב
י. תמיר

מוזמנים:

ח"כ מ. ידיד
ח"כ ת. שמעוני
ש. להט - ראש עיריית תל-אביב
פ. אונ'קובסקי - סגן ראש העירייה
א. שפייזר - חבר מועצת עיריית ת"א
ש. קנטור - חבר מועצת עיריית ת"א
א. פרבר - מנהל חלמי"ש
מרק - מהנדס עיריית תל-אביב
א. ויין - מנהל החברה לבנין
נ.צ.מ. קומפורט - מפקד מרחב יפו
ש. רותם - מ"מ מנכ"ל משרד הפנים
י. קפלן - מינהל מקרקעי ישראל
גב' קווינט - מינהל מקרקעי ישראל
מר בדא"ז - מינהל מקרקעי ישראל

מזכיר הוועדה: י. ברזאני

ר ש מ ה : א. גוטמן

ההתרחשויות בשכונת התקווה בתל-אביב

סדר היום:

היו"ר ב.צ.קשת: אני מתכבד לפתוח את הישיבה.

ההתרחשויות בשכונת התקווה כתל-אביב

היו"ר ב.צ.קשת: על סדר היום המשך הדיון בהתרחשויות שהיו בשכונת התקווה. כך קוראשם לזה, אם כי זה לא היה בשכונת התקווה בדיוק.

ועדת הפנים התחילה לדון בנושא הזה מיוזמתה. לאחר ששמענו במליאה את ההצעה לסדר היום של ח"כ ח.שמעוני, המליאה החליטה להעביר את הדיון לוועדת הפנים. כמובן, שלא בחזור מחדש על כל הדיונים שקיימנו, אך ננהג כפי שהתקנון והנוהג מחייבים אותנו - נשמע בראשית הישיבה את ח"כ שמעוני, אשר יצביע בקיצור - כפי שנהוג אצלנו - על עיקרי דבריו במליאת הכנסת, ולאחר זה נמשיך בדיון אשר התחלנו בו לפני כמה ישיבות.

אני מברך את האורחים; את ראש העיריה מר ש.להט, סגן ראש העיריה מר אוניקובסקי, חברי מועצת העיריה מסיעת המערך ה"ה קנטור ושפייר, מהנדס העיר מר מרק, מפקד מרחב"פ פו"ב צבי מנקוזמפורט מנהל חלמי"ש מר פרבר, מר קפלן ממינהל מקרקעי ישראל באזור, גב' קוויגט ומר בראז ממינהל מקרקעי ישראל ומר רותם סמב"ל משרד הפנים.

ח. שמעוני: אדוני היו"ר, חברים נכבדים, הנושא הזה לא נמצא ע"י נשיאות הכנסת כדחוף, אבל בוועדה זאת יושבים שני חברי נשיאות, שמצאו לנכון להעלות את הנושא בטרם הגיע לדיון במליאת הכנסת. אני רואה בזה טעם לפגם; אם זה היה כל כך דחוף להעלות את הנושא בלי הצעה לסדר היום במליאה, אני בטוח שאם שני חברי נשיאות הכנסת היו מצביעים על הנושא כדחוף - זה היה מגיע למליאה.

היו"ר ב.צ.קשת: אני חייב להגן על שני חברי נשיאות הכנסת. ראשית, ישובת הנשיאות הן סגורות ולא ידוע איך הצביעו החברים. שנית, מותר לסגן יו"ר הכנסת לחשוב שזה נושא לדיון בוועדה ולא במליאה. שלישית, אם מישהו חשב שזה דחוף ויש להעלות את הנושא באותו שבוע, יכל היה להגיש את זה כהצעה רגילה באותו שבוע, ובזה זה היה מסתיים.

ח. שמעוני: כיון שיו"ר הוועדה ביקש לא לחזור על הדברים שהיו בדיונים, הרי אני צריך לאמר "אתרוגים" אחרי סוכות.

קראתי את הפרוטוקולים של שתי הישיבות בענין זה. אני מצטער שלא יכלתי להשתתף בסיוור בשכונות, כיון שההודעה נמסרה לי במפתיע וצריך היתי להשתתף בסיוור של וועדה שאני חבר בה. קראתי את הפרוטוקולים ולא ידעתי איפה אני נמצא.

היו"ר ב.צ.קשת: אני מבקש שתתיחס להצעתך. אני ארשה לך אחר כך להתייחס לפרוטוקולים שהיו, אבל קדם כל נשמע את הצעתך. תרצה על הצעתך. הצעת משהו במליאה, בבקשה תחזור על זה גם כאן.

ח. שמעוני: אני מבקש לא להתייחס בקוצר-רוח. הבעיה שהעליתי אינה מה קרה ביום פלוני על בית פלוני, בשעה פלונית בשכונת עזרא או בשכונת התקווה. הבעיה היא תוצאה של שני דברים המתרחשים בכלל בשכונות, וביתר-שאת בשכונות תל-אביב. שני האלמנטים הם: מצב השכונות והתייחסות הרשויות ורשויות הבניה לגבי סוגי אוכלוסיה שונים.

אני צריך להרחיב את הדיבור על מצבן של שכונות ת"א. די אם אומר מה אמר ראש העיר. הוא אמר, שצפוי אסון חברתי אם לא יהיה שינוי.

הוא, כמובן, מאשים את הממשלה באחריות לשכונות העוני.
אני חושב, ששכונות תל-אביב מהוות אחד המוקדים של עובי, עזובה, הזנחה ודיור פגום. אינני אומר, שזה תולדה של הנהלת עיר זאת או אחרת, אלא זה נתון. המצב בשכונות תל-אביב הוא אולי מהגרועים ביותר בשכונות עוני בארץ כלה.

אפשר היה לצפות, שבמצוקה גדולה זאת, גם של דיור, גם של עזובה ועבריינות, תעשה פעולה דוקא ע"י אלה אשר במשך שנים רבות ביקרו את הנהלות העירייה הקודמות ואת רשויות המדינה, אפשר היה לצפות שיעשו משהו יוצא-דופן טוב יותר. הנהלה זאת הכריזה כי פניה לדרום.

על פי הנתונים שבידי, המצב בשכונות תל-אביב, בשנתיים-שלוש האחרונות, לא השתנה, לא מבחינת הטיפול המוניציפלי, לא מבחינת מתן פתרונות כוללים, לא מבחינת השקעה בנושא הקהילתי. אני מכיר שכונות בירושלים, והמאמץ הכספי שהעירייה השקיעה בטיפול השרותיים המוניציפליים בתוך השכונות - היא אמנם לא חיסלה בזה את העוני - אבל העירייה השקיעה את מירב כחה ואונה דוקא בכוון זה של מתן שרותים והנושא הקהילתי.

אם ארצה לצטט כמה פנינים מהתיחסות ראש העיר תל-אביב לשכונות, הרי הוא אמר בשעתו והכריז, שאת השרותים צריכים לתת לאלה המשלמים. בזמנו, הגשתי הצעה לסדר והיא לא נתקבלה. זה היה איזה חידוש בטיפול המוניציפלי, כאשר ראש עיר אומר שישקיעו בטיפול וטיפול לפי אמות-מדה של תשלום.

אמת-מדה שניה היתה הכנסת אלמנו של מלאכה ותעשייה בשכונות מגורים צפופה כמו מונטיפיורי. על זה היתה הצעה לסדר היום של ח"כ א.הרליץ, ואני הגשתי שאילתא בנושא זה.

היה עוד רעיון של ראש העיר והוא: צריך לדחוף את הזונות לסמטאות בשכונות עוני בסביבת בלומפילד. זאת היתה הצעת ראש העיר, אשר אמר שצריך לקחת אותן מכל העיר ולדחוף אותן ביפו ע"י בלומפילד.

אני לא אומר שמצב קשה בשכונות לא קיים גם במקומות אחרים. אבל, כיצד הדבר הזה מגיע לציבור? פתרון לשכונות התקווה, לכפר-שלם והשכונות המאסיביות של תל-אביב לא מצאו למרות הרצון הטוב שהיה. אני לא אומר שלא היה רצון טוב, אם כי חברי הנהלת העירייה אומרים שאין רצון טוב, וחבר העירייה שאסה התפטר כיון שהוא שוען שחברי העירייה לא עשו את המוסל עליהם.

כיון שאני מכיר גם את השרים של המפלגה בה אני חבר, וכלם יודעים שאינני חוסך את שבט הביקורת לא מראש הממשלה, ולא משר זה ואחר, אני מרשה לעצמי גם במקרה זה להיות גלוי-לב.

בצד אחד של הטיפול, בשיקום ומתן פתרונות, לא נעשה, על כל פנים לא נעשה יותר מאשר בעבר, וזאת למרות הביקורת העצומה שהיתה וההכרזות שכאשר השלטון הזה יבוא תהיה תמורה יסודית, ונאמר אז "פנינו לדרום". באיזה כוון נמצא הטיפול המיוחד בשכונות? בהריסה.

היתי חבר מועצת עיריית ירושלים וחבר ועדת בנין ערים. אני יודע כמה וכמה אפשרויות אפשר לתת; קדם כל, אפשר לשנות יעד של קרקע, אפשר לשנות אחוזי בניה ולהגדיל אותם ע"י הצעה של רוב, עם ההליכים המתקבלים על הדעת, ותוך חדש או שנה להפוך אנשים מסושמים למאושרים יותר. אפשר להתיר חריגות בניה, למרות שנעשו כעבירה, מביאים אותם אחר כך לוועדת בנין ערים ומאשרים אותם בדיעבד, עם תשלום מס השבחה ובלי מס השבחה. אפשר להגיש משפטים ולבקש הריסה, ואפשר לא לבקש הריסה. האפשר לבקש שההריסה תעשה ע"י האיש הגר במקום, ואפשר לבקש שההריסה תעשה ע"י העירייה. וכל זה בתחום החוק, והכל בתחום המותר.

אבל, בבירורה של איזה צעד לנקוט, טמונה מדיניות של

איפה ואיפה.

אני לא יודע אם עיריית ירושלים או עיריית תל-אביב ממונות על הצלת קרקעות המדינה. מישהו הטיל זאת עליה? קדם כל, שתתפקד בדברים שהם מחובתה ומזכותה. יש מינהל מקרקעי ישראלי, יש משרד המשפטים. האם מישהו הטיל זאת על עיריית תל-אביב?

יש טענה, שאולי היא מוצדקת, שאולי רוב רובן של העבירות האלה נעשו מזמן, גם אלה שבצפון תל-אביב וגם אלה שבדרום תל-אביב. השאלה היא מדוע לעשות היום ביצוע לגבי אלה ולא לגבי אחרים. לפי האינפורמציה שנמסרה בידי, יש כ-6000 פסקי-דין או תיקים על עבירות בניה. רובן ככלן, מהקדנציות הקודמות של עיריית תל-אביב. יש כ-400 שעל העירייה לבצע אותן. יש דברים הנעשים היום. בדברים הנעשים היום, יש דברים שהעירייה מבקשת לצוות עליהם את ההריסה, והיא מבצעת אותה. יש דברים, שהעירייה אינה עומדת על כך ואינה מבקשת, או שהיא מבקשת ואינה מבצעת.

אני התרשמתי, עם כל הכבוד, וקראתי שראש העיר אמר: "אנחנו הרסנו 111 מבנים, רובם בצפון תל-אביב". הציבור יודע, שהריסות לגבי מגורים, נעשו בכפר שלם, ביפו, בשכונות הדרומיות. היה אמנם משהו שפורסם בעתונות על הפגנה אוז של רוזוב, כאילו שם הרסו משהו, אבל היתה גם הכחשה בעתונות שלא נהרס, "לא דבים ולא יער" - הוא הוריד סככה. תושבי המקום הגישו פטשציה, שזאת הונאה, כי המבנה עומד על תלו.

יש עבירות גדולות, מאסיביות, ששווין מאות מליונים ובזה אפשר היה להגיע לפתרונות רציניים ולטיפול במצוקה. גם הם נעשו אולי במסגה של ראש עירייה קודם, אבל האוביקטים קיימים, וזה "דיזנגוף סנטר", התחנה המרכזים, בתי-מלון גדולים, אשר בהם לא נוגעים, ושם אפשר לקבל מס השבחה בצורה רצינית. שם אפשר להרוס, שם לא מתגוררים, אבל אומרים: "זה לא נעשה בזמננו, זה נעשה בזמננו של י.רבינוביץ".

אני ביקשתי מכם להגן על רבינוביץ?? באלפי התיקים בדרום העיר, גם כן מגנים על רבינוביץ ועל קודמיו?! קודמו של ראש העיר לא הרס, אז שגם הוא לא יהרוס.

יש טענה: "זה בא לנו בירושה". אבל בחלקים מהירושה הורסים ובחלקים אחרים לא נוגעים.

אני נגד השתוללות ונגד עבירה על החוק בכלל, וגם בעבירות בניה. אני יודע איזה מאבק קשה וחשוב מנהלות הרשויות המקומיות בענין זה של צפיפות, אפשרויות של מתן שרותים ופיזור מתאים של האוכלוסיה בתוך אזור השיפוט של העיר. אני בהחלט מבין את זה, ואני חושב שצריך לחזק את ידי העיריית לעשות זאת. אבל, כיצד זה מתישב עם כל אותן עבירות שנעשו במרכז תל-אביב, שעכשו על פי הצעת ראש העיר תל-אביב אפשר יהיה להקים עוד קומה על הגג ולהגדיל את אחוזי הבניה, ולתת התר בדיעבד על כל אותן עבירות בניה, ואולי גם להוסיף אחוזים? איך זה מתישב? איך זה מתישב עם זה שבצפון תל-אביב באוביקטים הציבוריים, התוספות והמגורים שאינם לצרך הקלה במצוקת דיור, אלא כדי לגרוף כסף לכיס הקבלנים והמתעשרים, ואילו מה שנעשה בשכונות הדרום הוא להקלת המצוקה, והטיפול מתבטא בהריסה?

שמעתי את הסיפור על המאפיה. נאמנים עלי בבדי ח"כ מ.ידיד שמעתי אותו ברדיו, והוא אמר: "לא דבים ולא יער". קראתי את דברי חבר מועצת העיר קליינר המאשים את ראש העיר בדברים חמורים בנושא הספציפי הזה. אפילו אם יש מגמה כזאת - אינני בקיא, אולי יש - אבל לאמר ששכונת התקווה ושכונת עזרא, הבניה הבלתי חוקית שם הנובעת מלחץ של מצוקה, והצרך הנפשי שלהם להזקק לזה, לאמר שכלו או רובו נובע מתוך הסטה של מאפיה - אני חושב שזאת נקיטת מדיניות של בת יענה.

זה סיר לחץ של אלפי אנשים הבמקיים בתנאי מגורים קשים, תנאים סניטריים גרועים, בעוני ועזובה, בחסר חיי קהילה, ויש פרץ לפחות בתחום אחד - להקל קצת על מצוקת הדיור. אבל, לא בזה מסבירים את הדברים, אלא אומרים שכל זה מאורגן ע"י מאפיה. אם גם יש 2-3 מקרים כאלה - לדעתי מחסימים את המטרה בשענה זאת.

יכל להיות שהמשימה צריכה להיות של שר השיכון. אבל, על מי אם לא על ראש העיר מוטלת החובה לעמוד בראש המחנה הזה שידאג להקל על המצוקה.

מה שדרוש היום, זה תכנית ברורה כיצד לספל בשכונות האלה מבחינה מוניציפלית, הסרת ההקפאות מבחינת התריבניה, ולא יהיה מצב ששנים על גבי שנים תהיה הקפאה במקום הזה. נעשו שינויים בתכניות מיתאר בהרבה מקומות, ואפשר לעשות זאת גם כאן, בהתחשב בזה שאין כאן פתרונות אחרים. אולי לאפשר או להתיר לאלה שעד תאריך מסוים עשו את הדברים, ואולי מכאן ואילך לנהוג ביד חזקה, מהר מאד ומיד.

במה שנוגע לצווי הריסה, לא רק דין אחד צריך להיות, אלא צריך להיות דין יותר מחמיר לצפון, וקדם כל לצפון, ואולי בצורה מסיבית קדם כל בצפון, ושהציבור ידע שזה קדם כל בצפון, ורק אחר כך בדרום. אבל בדרום שזה יהיה מלווה במתן פתרונות מהותיים ומשמעותיים. אז אפשר לגשת למלאכה הזאת.

יש למצות את הדין, אבל יש גם מוסר בדין, והוא, שאפשר למצות את הדין לגבי אלה שזה יותר דחוף לעשות אותם ויותר נכון לעשות אותם, ואפשר להמתין עם אלה שאפשר עוד לחכות.

העיתוי חשוב. כאשר המדינה געשה על מה שהיה בגדה, ומה שהיה בקרב ערביי ישראל, דוקא אז התבשרנו שדוקא ביפו צריכה להעשות הפעולה. גם בעית העיתוי היא חלק ממדיניות נבונה או לא נבונה.

אנו נמצאים אחרי סערה, ואני רוצה לקוות, שהסערה לא תתבטל.

אין לי כל ענין לבחוש וללבות. אבל, אם מישהו חושב שעברנו את הסערה והתגברנו, וזה לא ישוב - איננו אלא שוגה. סיר הלחץ הזה ימצא לו את השבילים ואת הפרצות. אני רוצה לקוות שלא את ההתפוצצות.

ש. רותם:
ביקשתי את רשות הדיבור, כי אנו קצת מודאגים ולא יודעים בדיוק מה צריך להיות סדר הדיונים בהצעה שהובאה. לממשלה יש אפשרות לבקש מהוועדה ולהציע לה סדר-יום מסוים. לכן, אנו מבקשים מהוועדה לחלק את הנושא ל-2. סדר היום נקרא: התרחשויות בשכונת התקווה. למעשה, יש שני דברים: קרו התרחשויות, אשר כלנו מתנגדים להם, ואלה ההתפרעויות עקב ביצוע פסק-הדין של בית המשפט, ואנחנו חושבים שהוועדה חייבת לתת על זה את דעתה תחילה, ולגנות תופעה זאת. אנחנו חיים במדינת חוק וסדר, וגם אם מישהו חושב שהוא נפגע, הוא יכל ללכת לבית-משפט ולבקש צו מניעה. אנו חייבים לחזק את ידי אלה העוסקים במלאכה יום יום, וזאת תשמעו מאנשים שיופיעו כאן היום.

לכן, אנו מבקשים, שהוועדה קדם כל תקבל החלטה בענין זה.

הנושא השני הוא ההצעות שהובאו כאן בענין מדיניות השיכון ומדיניות הממשלה. אחרי שידונו בחלק הראשון, אפשר יהיה לדון בהצעות אלה על מדיניות הממשלה. השאלה היא אם הפתרון צריך להיות בתל-אביב או בהעברת תושבים, ומה היא מדיניות פיזור האוכלוסיה וכו'. אני שומע וקורא בכל יום, שמוציאים משפחות בנות עשר נפשות הגרות בחדר אחד, ולעומת זה בנתיבות יש מאה דירות ריקות, ושם יש תעסוקה ויש חיבול וחיי חברה. הם יכולים ללכת לשם. (ח. שמעוני: מדיניות פיזור אוכלוסיה ע"י העברת תושבים משכונות עוני - זה רע מאד) מדיניות הממשלה לפיזור אוכלוסיה, היא להוציא מריכוזי האוכלוסיה ולהעביר לאותם מקומות במדינה, איפה שהמדינה זקוקה להם, וזה בעיירות פיתוח וכדומה.

א. שפייזר: אני מבין, שהדיון הוא לא על בעיית העוני במדינת ישראל ובתל-אביב בכלל זה - וזה דבר חשוב הנוגע בשרשי הבעיה - וההנחה שלי היא, שצריך לטפל במצב כפי שהוא היום, ומה שצריך לאמר על שכונות העוני בכלל, נאמר בהזדמנות אחרת.

בשנים האחרות, זרם העבירות בבניה מכל הסוגים, הוא פחות או יותר כפי שקרה שנים לפני כן. מספר התביעות קטן במעט אולי, אבל כמעט שווה לשנים קודמות. בתי המשפט, בשנים האחרונות, מטילים יותר ויותר על העיריה לבצע את פסקי-הדין, ופחות ופחות על האיש עצמו, כפי שהיה נהוג בעבר, כך שהסטטיסטיקה מראה שיש הרבה יותר פסקי-דין המוטלים על העיריה ופחות על האיש עצמו. יחסית למספר העבירות שהוטלו על העיריה לביצוע, מספר המקרים המבוצעים הולך וקטן. טן הכל מספר העבירות נשאר קבוע, אך יחסית למספר הביצועים המוטלים על העיריה הוא הולך וקטן. בשלוש השנים האחרונות חל גידול באחוזים של פסקי-דין המוטלים על העיריה את הביצוע. יחסית, מספר הביצועים מתוך אלה המוטלים על העיריה, מספר הביצועים יותר קטן.

כל ענין הביצוע הוא שאלת המפתח. ההשוואה מה היה בעבר, ומה היום, לא זה היה קרדינלי, והדברים לא השתנו. אם אכן השתנו - זה במספר הביצועים שהוטלו על העיריה. באחוזים, יוצא שהעיריה מבצעת קצת פחות.

אני מתייחס לענין כפי שאני רואה אותו בשכונות היום. אין ספק, שכל הריסה של בית מגורים מעוררת התרגשות בכל מקום, בפרט בשכונות עוני, ואפילו הריסת גדר או סככה, גורמים תסיסה מחמת ליבוי יצרים בשכונה עצמה, מבלי להביא בחשבון את הרקע הקרימינלי המשחק תפקיד במקום.

י. תמיר: מבלי להביא בחשבון שכאשר השלטון והממשלה חלשים, אז שולטת שכונת התקווה.

א. שפייזר: את ההמלצות הכלליות על מנת לשפר את המצב - כלנו יודעים. אנו נתייחס כאן לבעיה הספציפית של עיריית תל-אביב.

יש אלפי פסקי-דין, ובתקופת הקדנציה האחרונה יש כ-2000 פסיקות, משלוש השנים האחרונות. נוצר מצב, שעל השאלה איזה פסיקה של בית משפט לקיים ואיזה לא לקיים - לשם כך כאילו נוצר בית-משפט שני. בית המשפט פוסק את פסיקותיו, כי שלטון הסדר והחוק צריכים לשרור. המצב הוא, שכיום עם הסל הענק של הפסיקות, עם ביצוע של 10% מהמקרים שקרו רק בקדנציה האחרונה, למעשה המפתח הוא בידי מי שקובע מה להרוס ומה לא להרוס. זה לא בידי בית המשפט הקובע שיש להרוס. הסטטיסטיקה עצמה לא משקפת את המציאות. אפשר גם להגיש תביעות לא חריפות, אז יש גם תביעות כאלה.

אני מגיע לשאלה, שבעיני היא החשובה ביותר; היום יש בית משפט קובע מי יהרס ומי לא יהרס, כי יש כל כך הרבה פסיקות להריסה, כך שמי שקובע הוא "בית דין עליון" הקובע מה להרוס, ועל זה אני מערער, ואת זה אני דוחה בפני ועדת הפנים. לא יתכן שאדם - בלי כל ביקורת ציבורית - יטיל על עצמו את ביצוע החוק. אין סדר עדיפות בין הפסיקות, אשר נשקל במועצת העיריה. זה מעין "בית דין עליון" אשר קובע. לכאורה צריך היה לבצע לפי סדר כרונולוגי. מדוע זה שהיה לפני שש שנים לא יבוצע, או זה שהיה לפני שנתיים? ברור, שיכולים לענות: "אני שוקל, כי כאן זה מפריע, וכאן אני צריך לבנות כביש". "בית המשפט" הזה הוא שיקול הדעת הקובע מה להרוס.

בקדנציות קודמות, אצלנו, היתה ועדת הריסות, שהיתה מורכבת מנציגי הפוזיציה ונציגי האופוזיציה, והיה שיקול-דעת שהביא בחשבון מה צריך להרוס ומה לא צריך להרוס. בנושא זה, שהוא נושא ציבורי, שהוא הופך לנושא רגיש ביותר בעיר כמו תל-אביב, זה נושא שיש בו דינמיט, לא יתכן שדברים ייקבעו בצורה המעוררת ספק ביחס לשיקול-הדעת ולהחלטה נבונה, ומעוררת ספק אם הדברים מכוונים לעצם הענין או למשהו אחר.

למה דוקא עכשו? שלוש שנים רואים את הקפיצות בטיפול בנושא. מדוע עכשו?

א. שפייזר: אני לא מציע שלא יבצעו צו בית משפט. אבל, צריך שתהיה ביקורת ציבורית. אנחנו דנים בהריסת בתל-אביב, ובהריסות אשר לפעמים גורמות תסיסה חברתית והתפרצויות. אנחנו כלנו בעד ביצוע צווי בית-משפט. עובדה היא, שהעקומה של הביצוע היא אותה עקומה לאורך השנים. לא יהיה פתרון פלאים לענין. יד חזקה או יד חלשה - אנחנו רואים שזו אותה עקומה של ביצוע

אני יכול להציע הצעה אחת: שהחלטה איזה צווי לבצע ואיזה לא לבצע - החלטה זאת תיפול ביתר שיקול-דעת ויתר אחריות. לא יתכן שיהיה בית משפט שני שיקבע את הענין. לולא כן, הדברים לא היו קורים כפי שהם קורים. עובדה, שיש הריסות אשר מתבצעות ללא רעש ומהומה.

אינני מציע לקבוע בוועדת הפנים איזה צווי הריסה יש לבצע ואיזה לא. אני אומר, שמתוך הסל של אלפי צווי הריסה, שיקול הדעת איזה צו הריסה להוציא לפועל, הוא שיקבע. זאת הצעתי.

באשר להריסות בשכונות העוני אצמן, אני בהחלט מקבל את הצעת ח"כ שמעוני. חיבת להיות יותר הבנה והפגנת הבנה ביחס להריסות בדרום העיר, בין אם זה צודק או לא. אחד הדברים החשובים הוא ליצור אצל האנשים את ההרגשה שהדבר נעשה לפי דעות אלמות-מדה של צדק, שהם מקבלים אותן.

החוק נותן אפשרות לשיקול-דעת. גם המשטרה, לפעמים מסתרת או נעמדת מאחרי הנימוק של סדר ציבורי ויש לא מעט התחשבות בענין. ז"א, עלינו להביא בחשבון את האקלים, את הבעיות המתעוררות בשכונות, ולחזור ולהסביר את הענין שבע פעמים לפני שאנו יוצאים להריסה בשכונות עוני.

יתכן מאד, שאפילו לא בצדק, צריך להפגין יותר את הביצוע בשכונות צפוניות, במקומות שבנו לא לפי החוק בתקופתנו והוציאו להם צווי הריסה, וצריך היום להראות ולבצע. אחרת לא נעקור מאנשי שכונות הדרום את ההרגשה שהם מופלים לרעה, גם אם סטטיסטית הם לא מופלים, אבל הטיפול צריך להיות בצורה אלגנטית.

הסעיף הוא לא הריסות, ואני חושש שהכוונה להפגין יד חזקה בנושא ההריסות אינה נקיה משיקולים שלא לענין. זה נכון שצריך להרוס, אבל ההפגנה של הנושא אומרת דרשני. זה לא בתבונה, כי הגישה לנושא, כל צורת הצגתו היא לא נבונה היום. עשה, אם צריך לעשות, אבל לקום ולהכריז ולהלחם את המלחמה בצורה כפי שזה נעשה היום ולהוציא את הויכוח על ענינים שוליים כמו שוד קרקעות (י. בארי: "שולי מאד"... קרקע שדודה זה ענין שולי? למדנו היום את דמות החברה הישראלית, שצירת עכשו) כאשר אתה מופיע בטלויזיה ואתה צריך לכרוך את כל הדברים ביחד - זאת תעמולת בחירות אם נתפשים לדבר שולי ולא לנושא. אני מתפלא להתעוררות העונתית.

אני מתפלא שכורכים את כל הבעיות יחד; יש מאפיה יש שוד קרקעות ויש שכונות עוני.

הנושא הוא איך מבצעים את הענין ומה קו ההחברה. כשאתה אומר לתושבי הדרום שהבעיה היא שוד קרקעות ובעיה של מאפיה, אתה לא יוצר אורת אמן סביב הנושא הספציפי שאתה רוצה לבצע, כי זה לא היה שוד קרקעות, אלא אתה רוצה לבצע הריסה. בכפר שלם היתה הריסה אחת וירדו מהענין הזה, ובזה הסתיים הענין. מה קרה? מה ארע?

מה שקובע בענין הוא רק שיקול הדעת. אני לא מקבל את שיקול הדעת הנעשה היום ואת הטיפול שהוא מכוון לדברים אחרים.

ש. קנטור:

אני חבר ותיק בוועדת בנין ערים, גם מן הקדנציות הקודמות. לי הדברים מוכרים ואני לא זקוק לדברי מר קליינר כדי לדעת מה נעשה בעירית תל-אביב. יש לי ידיעה די מעממכת, כאיש העוסק בזה במשך שנים רבות, ויודע את הדברים מקדנציות קודמות וגם מהקדנציה הנוכחית.

לח"כ י. בארי אני רוצה לאמר, שכיום שוד קרקעות זה לא ענין שולי, אבל השאלה היא אם זאת השאלה העומדת על סדר היום. אותי הזמינו הנה לא בענין שוד קרקעות, אלא בענין הריסת מבנים, וזה עומד על סדר היום.

רבותי. התאור ששמעתי וקראתי בדברי ראש העיר על בניה בלתי חוקית בתל-אביב, אינו מתאים למציאות. אין איזון בין הצפון והדרום. אני אוכיח זאת בדברי. (מ.י.ד: מר שפיידר אמר אחרת) עוד לא היתה בניה בלתי חוקית בשנתים וחצי בזמן שלטונו של להט. עוד לא היתה בניה בלתי חוקית כל כך רבה כמו בזמן האחרון.

בכל הקדנציות הקודמות, בימי לבנון, נמיר ועד רבינוביץ, היתה קיימת ועדת הריסות, שהיתה מורכבת מאנשי הפוזיציה ואנשי האופוזיציה, וכל דבר נעשה בשיקול-דעת של הוועדה הזאת. יכל להגות ראש עיר צודק ביותר וידען ביותר, אבל אין אפשרות לבצע פסק-דין של בית משפט. לוא היה מחליט ראש העיר להוציא לפועל את כל הפסיקות של השופט, אז לא היה צורך בוועדה. אבל, אם מתוך התיקים - נעזוב את 6,000 התיקים, כי בינתיים היתה מלחמת ששת הימים והיתה תקופה כזאת, והדברים היו עוד מימי רוקח, לבנון ונמיר, והיתה חנינה - אבל ניקח רק את הקדנציה של ש. להט, ובתקופה זאת יש אלפיים פסקי-דין. כמה הוציאו לפועל? 150-170-200 הוציאו לפועל. האם על זה יכל ראש עיר, כדן יחיד, להחליט, בלי שיקול ציבורי מתי, איפה ואת מי?

היתה דרישה מצדי, בשם סיעת המערך, בכל ישיבות ועדת בנין ערים, שתהיה ועדת הריסות. יכל להעיד על כך מר אוביקובסקי ומר גריפל אמר: "אני מסכים לזה, אבל ראש העיר איננו רוצה". גריפל, כראש ועדת בנין ערים, אמר לי שאפנה לראש העיר. אמנם פניתי. במשך שנתים דרשנו נציגות במדיניות ההריסות.

אנחנו בעד קיום החוק וקיום הריסות, אנחנו נגד אלימות. האם על זה יש חילוקי-דעות? אין וועדה ואיננו מיוצגים. עושים את זה ראש העיר יחד עם הררי.

אצלנו היתה קיימת ועדה והיו חברים בה נציג אחד מהמערך, אחד מהליכוד ואחד מהדתיים. חשבנו, שאם יש שיקול-דעת הוא צריך להיות שיקול-דעת ציבורי.

במשך שנתים וחצי איננו מצליחים לחייב את ראש העיר לשתף אותנו, ושתהיה ועדה משותפת. (י.תמיר: האם הנסיון שלך בוועדה כזאת, הצדיק ועדה כזאת?) כן. (י.תמיר: במה?) לא היו פחות הריסות, אך ההריסות היו יותר צודקות, כי היה שיקול-דעת ציבורי, ולא שיקול של איש-אחד. ראש העיר לא היה חבר בוועדה הזאת.

ההריסות בקדנציות הקודמות היו מבוססות על שיקול-דעת ציבורי, לא עשו רעש ולכן גם לא היתה אלימות. לא היתה יד חזקה, כפי שבקדנציה זאת כתבו בעתונות יחד עם כל הפרסומת הרעשנית. אבל, החוק בוצע לא פחות מאשר מבוצע עכשו.

בצפון - ואני אחראי לדברי - כמעט ולא נהרס דבר. צדק ח"כ שמעוני. הוא לא נפגש אתי, והוא יודע את הדברים בלי להפגש אתי. הפרסומת על רוזנפלד ועל רוזוב, זה כלום, וגם לגבי רוזוב מה שנאמר, זה עדיין לא נהרס, ועמדו לתת לו את הרשיון מחדש.

יש בניה בלתי חוקית של אנשים בעלי עמדה, ביניהם ח"כ ז. שובל, עו"ד גרוס ועוד אנשים. היו לגביהם צווי הריסה ולא ביצעו. (ש. להט: מתי אישרו לח"כ שובל?) בקדנציה זאת, בניגוד לדעתי. יש שורה נכבדה של אנשים שאצלם היתה בניה בלתי חוקית, ולא היו הריסות, ביניהם הקבלן ברנוביץ, דידי פרס בצפון תל-אביב, ד"ר רמות, משפחת רקנטי.

אני יכול להביא לכם רשימה שלמה של אנשי שלומנו, קבלנים, חברי-כנסת, אנשים ידועי-שם לא מבחינת הרמה אלא מבחינת היכולת הכספית שלהם, ואצלם לא הרסו אלא להפך; לא רק שלא הרסו אצלם, אלא שכאשר דרשנו שיוצא פסק-הדין לפועל, הביאו את הדברים האלה לוועדת בנין ערים וללא בושא אישרו את זה. כך גם לגבי מלון "דיפלומט", לאחר שאישרו לו מעל ומעבר לאחוזים, הוא החליט עכשו לבנות קיר, שאינו נחוץ וזה מכער את רחוב הירקון. יצאתי אני עם חברים אחרים, והחלטנו שיש להרוס את זה, אבל, כיון שבעל מלון "דיפלומט" שילם מס השבחה לעיריה, לכן לא הורסים ודוחים את הנושא הזה מישיבה לישיבה. זאת, על אף מחאותי על שהורסים בשכונת התקווה ואילו כאן אפילו קיר לא מעזים להרוס.

יש רשימה של שמות כמו קיפניס ועוד שמות אחרים, שלגביהם החליטו בניגוד לדעת היועץ המשפטי, הם בנו ואחר כך החלט בוועדת בנין ערים "כן", וכשביקשנו מהמליאה להביא את זה שוב לוועדה, כי היועץ המשפטי אמר שזה בלתי חוקי, החליטו ע"י הרמת ידיים "כן" ואנו עזבנו את ישיבת המועצה. אנחנו, 11 אנשים, עזבנו את הישיבה בגלל דבר כזה שהוא בלתי חוקי.

אני מזמין את יו"ר ועדת הפנים וחברי הוועדה, שיבקשו את כל הרשימות והדברים אשר שלח היועץ המשפטי וירשובסקי אל ראש העיריה ולחברי ועדת בנין ערים, ותראו כמה החלטות בלתי חוקיות נתקבלו במשך שנתים וחצי. כמעט ולא עובר חדש בלי שהיועץ המשפטי יכתוב לראש העיריה וחברי ועדת בנין ערים על החלטות בלתי חוקיות שנתקבלו, ולא עושים דבר. היועץ המשפטי מצא לנכון להודיע, שהנציגה שלו תעזוב את ישיבות ועדת בנין ערים, ואמנם קרוב לחצי שנה היא לא השתתפה בישיבות הוועדה. ראש העיריה שתק, עד שלבסוף הסכימו שיקבלו את ההערות שלה, אבל שום דבר לא השתנה, הכל כפי שהיה לפני כן ואין תזוזה.

מה שקורה בתל-אביב הוא, שעל אף היד החזקה, אין הריסות יותר מאשר בקדנציות קודמות, אך הן לא צודקות והרבה יותר נעשות בדרום מאשר בצפון. (נ. אליעד: תתיחס להריסה הספסיפית) אני בעד שיהרסו גם את זה, אבל אם לא יהרסו בצפון, ואת זה של ח"כ שובל לא יהרסו, ולקיפניס יאשרו את המבנה, אז מה שמעורר את הציבור בשכונות זה לא העובדה שהורסים להררי את המבנה, כי היה צריך להרוס את המבנה של הררי, אבל יחד עם זה היה צריך להרוס גם בצפון העיר, ובראש וראשונה היה צריך להרוס בצפון את הבניה הבלתי חוקית, אז לא היינו לדים לאלימות כפי שהיתה.

לכן, צריכה להיות ועדה, והיא צריכה להחליט איזה מבנה ייהרס ומתי.

אם יקום ראש העיריה ויגיד ויחליט שצריך לבצע את כל צווי ההריסה ולהוציאם לפועל, אני לא אגיד שצריך שתהיה ועדה. אבל, אם שופטים יחליטו על אלפיים הריסות ויבצעו רק 100 מהן, ועל כך יחליט רק איש אחד - זה לא יכל להיות במשטר דמוקרטי.

הופעת מר להט עם הכרזה על מדיניות היד החזקה, היא מזיקה ומביאה להתפוצצות בשכונות. אולי הוא עוזר לי בזה לבחירות הבאות. אבל, לא יתכן יחס כזה של יד חזקה, ולהופיע בענין זה בטלויזיה, וכל זה כדי להרוס קיר אחד. זה לא יתכן. זה מביא להתרגזות מיותרת ואיבנו מעונינים בזה. אנחנו רוצים שקט במדינה. (י. תמיר: תיתן לכל אחד לבנות כמו שהוא רוצה, ויהיה לך שקט במדינה) בענין "דיזנגוף סנטר", זה החלט בקדנציה הזאת. אני, במקרה, היתי האיש שדרשתי להרוס את התחנה המרכזית.

הדרך והנוהג של ראש עיריית תל-אביב בענין הריסות של בניה בלתי חוקית, תביא לאלימות, תביא להתפוצצות ומעשנם לא טובים בעיר הזאת ובמדינה כלה.

לכן, אני מבקש מחברי הוועדה, קדם כל לחייב בחירת ועדה עירונית בשיתוף האופוזיציה, והוועדה שתיבחר תשקול כל פסק-דין, מתי, איפה ואיך לבצע. אנחנו בסיעת המערך בעד הוצאה לפועל של פסקי-דין, אבל נחליט יחד, כמו שהחליטו בקדנציות הקודמות.

ש. להט :
אני אתיחס לשאלות והערות שהיו בדיונים פה בוועדה; היתה הצעה של ח"כ ב. מואב שייקבע כי עד תאריך מסוים כל מה שנבנה באופן בלתי חוקי היה כלא היה, ומתאריך זה נודיע שאנו מבצעים את החוק עם ועדה בראשות שופט. זו היתה הצעת חנינה. עלי לאמר, שכאשר במלחמת ששת הימים היתה חנינה - על הנושא הזה היא לא חלה. אמרו, שכמו שיש חוק על הלבנת הון - צריך לנהוג גם כאן. צריך לזכור, שחנינה ניתנת כאשר האנשים מרצים חלק מהעונש, לפחות. אבל, כאן רוצים שתינתן חנינה בלי שיהיה איזה שהוא ריצוי של העונש. אני פוסל את הענין מראש, כי כאשר היתה חנינה בשנת 67 - לא דנו בענין. לכן, ההצעה הזאת לא נראית לי.

לגבי הנושא של ועדה ציבורית, אשר העלו כאן נציגי האופוזיציה בעיריית תל-אביב, ובכן אני חושב שכל מה שקרה, קרה בין היתר בגלל שתי תופעות: ראשית במערכת הזאת - ואינני בא להאשים קדנציה זאת או אחרת - במשך שנים לא רצו להתמודד עם הענין והוועדה הציבורית הוסיפה חסא על פשע. הוועדה הזאת לא רצתה להתמודד עם הדברים הכבדים.

ממתי, רבותי, על ביצוע של פסקי-דין אשר פסק שופט, ממניס עוד ועדה? יש הוראה של שופט, וכשם שהמסטרה אינה מחליטה בבת אחת לתפוש את כל הפושעים, יש אצלנו הרבה פסקי-דין, ואני לוקח ומתמודד עם הקשים ביניהם. כל המקרים, אשר מראש יש חשש שהדבר יהיה כרוך באלימות - אנו מעבירים למסטרה כמקרים שאנו רוצים אלא עזרתה, ונלמסטרה יש סדר עדיפות שהיא קובעת. אבל, הנושאים שאנו מעבירים למסטרה, נקבעו על פי שיקול-דעת שלנו, לפי הכבד ביותר.

יש המון פסקי-דין, וכדי לבצע הכל יצטרכו

להגדיל מנגנון.

בביצוע פסקי הדין יש ששת מסדות: 1. לבצע; 2. להרתיע, ז"א אנשים יראו שניגשים לזה ברצינות. בזה שהולכים לבצע את הדברים הקשים, יוצרים את ההרתעה. הבעיה היא לא מספר ההריסות אלא מהות ההריסות. מסגריה בשכונת שפירא, ומסגריה בשכונת עזרה, זה יותר קשה לביצוע ושה מרכז יותר אנשים סביב הנושא, זה יוצר תהודה גדולה יותר מאשר ביצוע טלאי כזה או אחר של מרפסת.

כאשר יש מכת מדינה, וזאת מכה במישור העירוני, צריך לראות איפה הדברים יותר מרתיעים, וזה ענין של שיקול-דעת.

יש לי נתונים כמה ביצועים נעשו בצפון וכמה בדרום מ-26.3.74 עד 21.10.75. בצפון ביצעו פסקי דין ברח' שור, ברח' רמז, דרך חיפה 96, דרך חיפה 88, בן יהודה 256, אפטר 12, ה' באיר 70, רח' קליי 6, במרכז העיר ברח' מז"א, ברח' שפינוזה, בשדרות חן 18, בדיזנגוף 154, ברח' בני דן 124 ועוד.

אם יש פסקי-דין - אותם אני מבצע. בוועדה

בנין ערים יושבים חברי מועצת העיר, ושם דברים נבדקים.

כאן שואלים מדוע אני עושה סלקציה בתוך פסקי-

דין, ואתם רוצים שאני אאשה סלקציה בהחלטות של ועדת בנין ערים. אם יתברר שאצל רוזוב לא בוצע פסק-הדין עד הסוף - זה יבוצע עד הסוף. כלם יבוצעו ללא יוצא מן הכלל. בצפון נבצע את הדברים.

אני מסכים שלא צריך לנהוג ביחס של איפה ואיפה, אך לגבי הדרום בענין אחד אני נוהג באיפה ואיפה והוא - בדרום אין דוגמא אחת של הריסת מבנה מגורים. לא קיים דבר כזה. בכפר שלם לא הרסנו מבנה אחד של מגורים. יש צווי הריסה של מגורים שאני מתכוון לבצע אותם, כגון אם הצריף של האחים מזרחי נקרא מגורים - אנו נהרוס אותו כי שם גרים כמו שאני גר שם. אם יש מבנים, שטוענים שגרים שם אבל בעצם לא גרים - אנו נהרוס כאשר יש צו הריסה של שופט.

כך, שאיפה ואיפה קיימת לגבי הדרום כאשר בדרום איננו הורסים מבני מגורים ולא קיימת שם הריסת מגורים.

אני ניגשתי לנושא ההריסות לפני שנה וחצי. אמרתי כבר, שהמערכת הזאת היתה במשך עשרות שנים ולא רצו להתמודד עם הענין, וכיון שנתנו לאנשים לתפוש קרקעות בניגוד לחוק ולבנות בניגוד לחוק, ולא הפריעו להם - לכן קרו הדברים שאנו עסוקים בהם היום. כל הבעיה של שכונות מצוקה, בין היתר קיימת בגלל אי-קיום החוק. לוא היו מקיימים את החוק, הרי היו רואים את הבעיה והיו נותנים להם פתרונות דיור, אם במסגרת של תל-אביב או בסביבת תל-אביב. אבל, כשלאדם יש שטח והוא במצוקה ורוצה להוסיף ולהרחיב לעצמו, ואומרים לו: "טוב, תוסיף ואנו נעצום עין" - ברור שבצורה כזאת גדלה הצפפות, כי אנשים אלה שהוסיפו והרחיבו את המבנים, למעשה לא לא פתרו לעצמם פתרון של ממש לבעיה שהיו שרויים בה, ולעומת זה הצפיפות והמצוקה גדלו ואף הביאו להתפשטות עבריות. כתוצאה מזה, נתנו לאנשים להכנס גם לאזורים שהיה להם יעוד מנוגד. ערביי יפו בנו מוסכים באזור שהוא מיועד למגורים. בנו שם בניגוד לחוק ובניגוד ליעוד. בא אלי ראש הכנססה המרונית ואמר לי: "כל הכבוד שאתה עושה סדר, כי אני רוצה בשטח הזה להקים שיכון לזוגות צעירים לאנשי העדה שלי, אבל אותם בעלי המוסכים לא רוצים לפנות את השטח. ואם כבר הם מוכנים - הם רוצים מליוני ל"י."

כשהתחלתי להתמודד לפני שנה וחצי עם הנושא הזה, אמרתי שהקריטריונים שאנו קובעים - וזה היה על דעת הנהלת העיריה - הם: א. ביצוע מלא של כל פסק-הדין; ב. תחילה נבצע; 1. דברים שיש בהם בניה על קרקע בניגוד לבעלות; 2. מקרים של הגדלה שנעשתה פשוט מתוך רצון להרחיב שטח דירה; 3. דברים שהם בניגוד לחוקי התכנון והיעוד.

במקרים שהם כתוצאה ממצוקה סוציאלית, שם אנו ראשית ניתן את הפתרון ואחר כך נבצע את פסק-הדין. לא נשאר אנשים ללא קורת גג. לא רציתי לתת לזה פרסום גם, כי אז אנשים היו מתחילים להתפשט על חשבון אנשים אחרים שהם באמת קשי-יום ולהם צריך לתת את הפתרון.

הסברה: צריך להבין שאיננו שולטים על אמצעי הפרסומת. לפני שנה וחצי היתה מסיבת עיתונאים, הופעתי בטלוויזיה, אבל שאני מופיע בטלוויזיה אז אומרים שזאת תעמולה. אני אומר, שמה שאני עושה זאת הסברה ומה שאתם עושים זאת תעמולה. אני הבאתי את הדברים לידיעת הציבור בדרכים הטובות ביותר שעמדו לרשותי. האם ניקח כל נושא של קיום חוק ונקיים ביחס אליו הסברה ונריע בחוצות ובחוצרות - לאן נגיע?

צריך שיהיה ברור: כל אדם שיש לגביו פסק-דין הריסה ואנו רוצים לבצע, אנחנו באים מקיימים אתו מו"מ, שומעים אותו ומסכמים אתו, ובסופו של דבר לא יוצא שום דבר, ואז אני אומר: רבותי, יש להפעיל את החוק, כי אין דרך אחרת.

לפני שנתיים וחצי היה ויכוח רציני בעיריה, ואז אמרתי, שאני אשיג שלושה דברים בדרך הזאת: 1. אכיפת החוק על החברה בתוך תל-אביב. אכיפת החוק זו בעיה קריטית, ויש חוש שני העובר בין בניה בלתי חוקית, אגרסיביות בקלנוע, חוסר רצון לעמוד בתור וזריקת לכלוך ברחוב. זאת מערכת שלמה. אין בה פרצלציה, וזה מגיע עד סחיטה ופרוטקשין וכל התופעות האלה שאנו נתקלים בהן בתוך תל-אביב רבתי בצורה הדרסטית ביותר, כי זה המטרופולין של המדינה. אני אמרתי, שאנו צריכים לגשת לענין הזה ברצינות ולראות

ולראות איפה משיגים את האפקט היותר גדול. אני משוכנע, שזאת הדרך הנכונה.

האם אי פעם התכנסה ועדת הפנים של הכנסת או היה נושא כזה בכנסת עקב הריסות? אף פעם. זאת פעם ראשונה. אם היה פעם נושא שהועלה, על כל פנים הדרך הזאת יוצרת תהודה.

מר קנטור, כשאתה אומר: "הרסנו כל הזמן ולא היתה אלימות", אני אומר לך, שלא אתה ולא בקדנציות הקודמות, אף פעם לא התמודדו עם הבעיה כמו עכשו.

ובכן, כפי שאמרתי, נושא ראשון הוא אכיפת החוק. מטרה שניה היא, כיון שהחלק הבלעדי של תפיסת קרקעות בניגוד לחוק קיים באזורי המצוקה וקיים ע"י אנשים שהם מתחפשים לאנשים קשי-יום, והם לא כאלה, אני משוכנע, שבדרך זאת תעלה גם הבעיה של קשי-יום, וזה יביא ויאלץ את הממשלה לבוא עם תכניות לפתרון הבעיה של קשי-יום.

אמרתי לא פעם, שהבעיה של שכונות המצוקה, היא בעיה הצריכה לענין את המדינה. אני משוכנע, שהדרך הזאת, הפעם, תחייב את המדינה למצוא פתרון לשכונות.

יש לי כאן תכנית. אנחנו עכשו דנים על תכנית הבאה לנסות לפתור את הבעיה של שכונת התקווה. לא עשינו פרסום לדברים. ראשית, היא מדברת במאות מליוני ל"י. כל עוד לא היתי משוכנע, שאפשר יהיה לקבל איזה שהיא התחייבות כתוצאה מהתכנית הזאת, אינני רוצה לפרסם אותה, כי היא תגרום לציפיות ואכזבות אם הדבר לא יבוצע.

גם אם רוצים לבצע את התכנית של שכונת התקווה, אשר צריכה לעלות 300 מליוני ל"י, הרי בלי החוק ובלי אכיפת החוק, תכנית זאת לא תתבצע. (א.הרליץ: האם אין חוק שיקום ובינוי?) יש חוק שיקום ובינוי. הבעיה היא לבצע את החוק. על שש שהיו בו 120 משפחות ו-70 מתוכן פונו - יש עכשו 102 משפחות, כי לא מקיימים את החוק.

יש לנו תזכיר שלם איך שופטים מתבטאים בפסקי-דין הן לגבי מפירי החוק והן לגבי העיריה. שופט בפסק-דין אומר: "אם לעיריה אין כח לבצע את החוק, הפסיקו להביא הנה תיקים".

לגבי מלון "פאזה", "דיפלומט", התחנה המרכזית ו"דיזנגוף סנטר", אולי מהבדס העיר יעכדן אתכם לגבי "פלאזה" וכן "דיזנגוף סנטר" איפה זה נמצא מבחינת המצב המשפטי.

מר מרק: ב"דיזנגוף סנטר" לא היו עד היום עבירות בניה. בונים שם רק 20% מהפרויאקט. הפ הגישו בקשה לבנות מרתף שלישי, כתוצאה מזה שלקחו מהם רצועת קרקע עבור תכנית נתיבי אילון. הם פיקשו את המרתף הזה עבור חניה שהם מפסידים כתוצאה מזה שלקחו מהם רצועת קרקע. תכנית זאת אושרה, אבל זה נמצא עוד בוועדה מחוזית. היתה עבירה טכנית, שהתחילו בבניה לפני שקיבלו את האישור בפועל. עד היום ב"דיזנגוף סנטר" אין שום חריגה ולא נעשתה כל עבירה.

"מלון פלאזה" קיבל רשיון לבנות 16 קומות והקומה ה-17 היא קומה טכנית. הם בנו 17 קומות, מהן 16 קומות לוקומה ה-17 כקומה טכנית. את הקומה הטכנית הם בנו, אבל את הטכניקה לא הכניסו לתוך הקומה, אלא על הגג. הם רוצים שהקומה ה-17 תשמש לבית-קפה. בוועדה המקומית זה אושר. אין על זה צו הריסה. ב"מלון פלאזה" יש בקשה לשימוש חורג בקומה הטכנית לשימוש מסחרי.

ב"מלון דיפלומט" הגשנו משפט, וזה אושר בוועדה מקומית, אך עוד לא אושר הוועדה המחוזית.

היו"ר ב.צ.קשת: מה בכוונתך, מר להט, לעשות בקשר לאותם מקרים?

ש. להט: אני אלמד את הנושא של מלון "פלאזה". אני מבטיח לכם, ש"פלאזה" לא יפעל בניגוד לחוק.

מר מרק : מלון דיפלומט הוציא את החזית במטר אחד החוצה, ועל זה הוצאנו תביעה להפסקת עבודה, ויהיה צו הריסה.

ש. להט ח"כ שמעוני אמר, שהוא מקווה שהסערה עברה. רבותי, הסערה לא עברה. במדה והדברים יהיו תלויים בי, כראש עירייה, אני לא אמעל בתפקידי ואמלא את ביצוע החוק עד תום. אני אלך בנושא זה לפי שיקול-דעתי מהכבד אל הקל ולא תהיה התייחסות של איפה ואיפה. לא יהיה ויתור במקום אחד או במקום שני.

קל מאד להיגרר כשיוצרים אוירה, ואני חושב שזה חלק מהדברים הקורים במדינת ישראל ובתל-אביב, כי אפשר ללכת ב"ג'יהאד" נגד אדם שעמל והרויח בצדק והגיע למה שהגיע ולהוכיח שכל בעלי היכולת אין להם זכות קיום במדינת ישראל ויש ללכת קדם כל עליהם. רבותי, אם הגישה תהיה ללכת רק על בעלי היכולת, אנו נגרום לכך שנגרש מפה את כל בעלי היוזמה החפשית. זה קל וזה פופולרי, ואז כל אדם שאין לו אקנה עלי אדמות יבוא למדינת ישראל.

מי שמסתובב בשכונת התקווה - ואני היתי שם, הסתובבתי בין המשפחות, היתי ברח' שמחה וברח' נתיבות - מי ששומע מה שאנשים מדברים, מה הם חושבים על העניין - ואני בא לשם בלי מלווים ובלי עוזרים - אנשים אלה יש להם הבחנה יוצאת מהכל של המצב, והם אומרים: "כל הכבוד לך, סוף סוף איפשרת לנו להרים את הראש נגד הררי. לפני כן פחדנו לדבר".

אצל כהן נהגתי ביחס של איפה ואיפה, כי הבן לא יכל היה לקבל תעודה, הוא תלמיד מחונן, אך להורים אין אפשרות, ואמרת שהעירייה תשלם כדי שהילד יוכל להמשיך ללמוד.

שאלו מדוע אנחנו נכנסים לעניין שצריך לעשות אותו מינהל מקרקעי ישראל. רבותי, מה זה שטח מינהל? כל דבר שהוא נוגע לשטחים ציבוריים, מתייחסים אליהם כשטחים שיהיו במקדם או במאוחר בבעלות העירייה.

נווה-צהל: בקדנציה הקודמת בנקטה מדיניות נכונה ביחס לפרויקט נווה-צהל, שהיה צריך להקים דירות לזוגות צעירים ומפוני דירות. אמרו אז לחברת רובינשטיין שתבנה. כ-50% מהשטח מיועד לשטחי ציבור, לבתי-כנסת, פארק, גני ילדים וכו'. התחילו לבנות בדצמבר 72. שאלו אז מה יהיה עם שטחים מסוימים הנמצאים בידי זה וזה? העירייה ענתה: "יהיה בסדר". בחדש אפריל באו אלי מחברת הבניה ואמרו, שאם לא נתחייב לפנות את האנשים משטחי הציבור, הם לא ימשיכו לבנות כיוון שאינם יכולים לשים את הכסף על קרן הצבי. אמרתי: תמשיכו לבנות, והעירייה אחראית לפינוי השטחים.

מה שקורה פה הוא כמו בכפר שלם, כאשר פינו 70 משפחות מתוך 100 ועכשו יש שם 102 משפחות. (נ.אליעד: איך זה קורה?) הם רואים שנותנים דמי פינוי, מבקשים יותר, ואז המחירים מרקיעים שחקים, וכל פרויאקט הבניה מכניס אותנו לסכומים כאלה שאתה לא יכול לעמוד בזה. אנשים חוזרים ומתישבים שם. כל מבנה שנהרס, מיד נבנה על מקומו ואי אפשר היה לתפוש אותו מחדש, אבל שטחי ציבור שפוננו - נתפשו ע"י אנשים שפוננו ממבנה שנהרס. (נ.אליעד: עליהם תגיש צו הריסה של בית משפט) יש צו הריסה. "על זה בוכה הנביא", כי כשאתה תוריד משפחה כזאת על סמך בית משפט, אתה מקומם עליך אנשים, ואותו דבר יהיה לך במקום אחר. מדובר גם בחלק מהמשפחות אשר קיבלו 500,000 ל"י ו-750,000 ל"י וחזרו ותפשו מבנים. אנשים שקיבלו דמי פינוי, חזרו ותפשו שטחים ומבנים.

שטחי מינהל מקרקעי ישראל, ברובם ישרתו את עיריית תל-אביב, שכונת הבולגרים ושכונת עזרא, מחצית השטח מיועד עבור מפוני שכונת התקווה. רק מחצית השטח, כי הוועדה המחוזית אמרה לנו שנתמודד קדם עם המחצית הראשונה ואז יאשרו לנו את המחצית השניה. אלה אדמות שתשרתנה אותנו בבוא העת.

אני רואה את חלק מהתרומה הרצינית, נעשית ע"י ועדת הפנים. לדעתי, צריכה לצאת מפה החלטה הנותנת גיבוי למי שמבצע את החוק.

הממשלה צריכה להכנס לעובי הקורה, לתת פתרון לבעיות המצוקה לפי קריטריונים שהיא תקבע. זה קשה, ויש ללכת בענין זה אחריות לאומית גם כן. צריך להראות לאנשים, שיש איזה שהוא סיכוי של תקוה, שכאשר עומדים בקריטריונים מסוימים יש סיכוי שתוך כמה שנים אפשר יהיה לעלות על דרך המלך. כל יום שעובר, מחריף את הבעיה, כי הפער הסוציאלי הולך וגדל, ואנו מביאים כליה על עצמנו אם איננו פותרים את הבעיה.

פ. אובי קובסקי: מי שרוצה להתעלם מהבעיה בכללותה ומתרכז סביב ההריסה של הררי, אינו ממצה את הבעיה. יש 13,000 משפחות הגרות בתנאים שהם תת-דיור. זאת בעיה חברתית ממדרגה ראשונה. אם אנשי ציבור יתעוררו רק כשיש מהומה - לא נגיע למטרה. שמעתי כאן בדיון, יותר ויכוח פוליטי מאשר דברים לצופו של ענין.

בישיבה הקודמת שאל ח"כ ורדיגר האם נתפשו גם שטחים בצפון תל-אביב. אני חייב לו תשובה: לא נתפשו שטחים שעליהם נבנו מבנים. יש כמה חריגים, ואחד מהם מאד משמעותי. המקרה הוא, שבנו אנשים עיבדו שטח של למעלה מ-350 דונם, לאורך הירקון, והם עיבדו את השטח ללא חוזה עם העיריה, ומסרו את העיבוד לערבי. הם קיבלו אתוזה מהיבול. זה נמשך 13 שנה. בשנה שעברה, הצלחתי להוריד אותם, ונעשה על שטח זה חוזה בין חברת בניה ועירית תל-אביב. ובכן, הורדנו בצפון משטח של 350 דונם ללא אגורה אחת. ה פיצויים.

לאדם בצהלה הודענו שעליו להזיז את הגדר, אך הוא הוציא צו מניעה. לפני שבוע היה משפט, ולצערי הוא זכה במשפט. אנחנו נוסיף תביעות נוספות לעוד משפט.

יש מקרים באזור התעשייה של הדר-יוסף, על אדמה ציבורית, בעלי ביח"ר הניחו דברים. יש תאריך בו הם צריכים להוריד את זה.

אני חושב, שאנו מתקרבים לפתרון של בעית שייך-מונים, והשכונה הזאת תפונה תוך פרק זמן סביר, ולא זמן רב.

ח"כ שמעוני שואל למה לא נהרסו מבנים במרכז תל-אביב ובמקומות אחרים. אני מודיע לך, שבעית מצוקת הדיור קימת גם במרכז תל-אביב, ואם יש דירות על גג, בגודל של 40-30 ממ"ר ברשיון - ויש הרבה משפחות כאלה - והם רוצים להרחיב את הדירה ל-80-70 ממ"ר, אני בעד זה שגם אם זה חריד, שיינתן להם להרחיב, כי אין להם פתרון אחר ויש אולי אפשרות שהם יעזבו את תל-אביב.

אפשר לפתור את בעית כפר שלם תוך שנתיים. שם פובו משפחות, ונשארו במקום 560 משפחות. יש לנו דירות-חלוף. אבל, אם יש דרישות שהציבור לא יכל לעמוד בהן - לא נפנה את כפר שלם. הבעיות מתעוררות במקרים רבים כאשר המשפחות רוצות סכומים ענקיים כדמי פיננסי. זה מפריע להגיע לפתרון.

אני חושב, שאנשי ציבור צריכים לעזור בענין זה. העגיל בהוטני קובע ולא הענין הפוליטי. בכדי לפתור את כל הבעיה הזאת אם מעובר ב-80%-70% משפחות אלה זה שני מליארד ל"י. האם למדינה יש משאבים בסדר-גודל זה?

איפה שאנשים גרים על קרקע הלאום, הבעיה יותר קלה. בשכונת שבאזי, שם גרים על קרקע פרטית והבעיה יותר חמורה.

אם ועדת הפנים, ודרכה הממשלה, לא תראה את הבעיה כבעיה הומנית, ולא תשקיע את המאמצים הדרושים - לא נוכל לחיות בשקט במדינה.

י. בארי : נשמעו כאן היום דברים חמורים מאד. אני מציע לקיים עכשו דיון ולא להסתפק בשאלות לראש העיר. כאן נאמרו דברים שאי אפשר להשאירם ללא תגובה.

היו"ר ב.צ. קשת: אנחנו לא נבהל סמפוזיון במסגרת הזאת. בישיבה הזאת אנחנו מסיימים את הפגישות עם נציגי העיריה והמוסדות שהשתתפו אתנו בדיונים. הישיבה הבאה תהיה במסגרת ועדת הפנים, ואז חברי הוועדה יביעו את דעותיהם ונסכם את הדיון. לכן, כעת, רק אם יש שאלות - נא לשאול.

ב. אליעד: מר להט, אני התרשמתי מאד, ויש בדעתי לתבוע הקמתה של ועדה של מועצת העיר, שתשקול את סדר העדיפויות כל עוד שאין מבצעים. אני רוצה לדעת האם אתה תעמוד בגד תביעה כזאת, אשר יכולה להיות לעזרתך? אם זה עלול לשבש - אני אתנגד. אבל, אינני יודע אם הוועדה תשבש את העבודה. אנש מתכוון, אחרי שיש פסקי-דין של בית משפט, כל עוד זה לא הולך לפי הסדר, אני חושב שכדאי שתהיה ועדה ואתה תהיה האחראי ותכריע, והרוב שלך יהיה בוועדה. בכל זאת יש לך בזה גיבוי ציבורי.

השאלה השניה: הסיפור הזה של האב במרוני, לא קראתי אותו לפני ההריסה אלא אחרי ההריסה. מדוע זה היה צריך לקרות? למה הסיפור לא בא לפני ההריסה? זה דבר לא סימפאטי, וצריך היה להודיע על כך קודם.

למה כעסת כאשר אמרתי, שאולי באמת היוקר של הקרקע הוא אחד השיקולים שלך? זה נושא, שהקריטריון הראשון המנחה אותך בסדר עדיפויות של הריסה, זה הקרקע.

י. בארי: שתי שאלות: 1. שאלה הנוגעת בשאלה שבגע בה ח"כ ב.אליעד. אני רוצה לדעת את דעת ראש העיר על ההצעה, שבנוסף להחלטת בית-משפט עוד ישב גוף שיחליט איך ואם לבצע זאת. אני שואל זאת בכוון הפוך מזה של ח"כ ב.אליעד.

האם לאור הנסיון שאיך הפעם, האם בעתיד כאשר יגשו לבצע פסקי-דין וצווי הריסה, האם יעשה נסיון להכין את דעת הקהל במקום?

ב. מואב: בעוד שאני תומך תמיכה מלאה בביצוע מלא של פסקי-דין שהוציא בית המשפט, לא שמענו מה התכנית של העיריה לביצוע מלא של כל ההריסות, לפחות אותן ההריסות שהוטלו לביצוע ע"י בית המשפט?

שאלתי השניה נובעת מההערות של חברי מועצת העיריה. האם נכון, שהיועץ המשפטי בוועדת בנין ערים אינו משתתף בוועדה בגלל זה שהוועדה מקבלת החלטות בלתי חוקיות, אך זה נובע מסיבות אחרות?

מדיניות הגשת התביעות: כאשר נעשית חריגה משמעותית, נאמר כאן ע"י מהנדס העיר שלא הוגשה תביעה ולכן אין צו הריסה, ולכן לא עוסקים בזה. אני חושב, שזאת שאלה קרדינלית. היתי רוצה לקבל הסבר על מדיניות הגשת תביעות על ידי העיריה.

מ. ידיד: אני לא היתי מצדד בהקמת ועדת הריסות. השאלה שלי היא האם מוכן ראש העיר להקים ועדה של המועצה, שתבחון כל מקרה ומקרה לפני הגשת התביעה, באיזה מקרה תתבע העיריה שהביצוע יהיה על ידה ובאיזה מקרה העיריה תתבע את ביצוע החוק על ידי הנאשם.

ח. שמעוני: היתי מבקש לקבל נתונים מה הקף הנשואים של זוגות צעירים בשכובת התקוה, ומה הפתרונות שניתנו, והאם הפער בין מספר הזוגות הנשואים ובין הפתרונות לא בו טמון סוד ההתרחבות של הבניה הבלתי חוקית.

פ. אוניקובסקי: 4,000 זוגות צעירים נישאים בתל-אביב. לזוגות הצעירים יש היסס תכנית של משרד השיכון, ואנו איננו רשאים לטפל בזה. בכל זאת, העיריה בונה היום 2384 יחידות דיור לזוגות צעירים, מהן 482 בשכירות.

אינני רואה אפשרות, עקב תנאים מסוימים, עקב העמדת סקומים נמוכים מדי, אינני רואה כיצד העיריה תוכל להמשיך לטפל בזה.

ש. להט: לח"כ נ. אליעד: אני אהיה נגד הקמת ועדה כזו שאתה מציע. אני תהיה החלטה של רוב - אקבל את ההחלטה. אבל אני נגד הקמת ועדה כזאת, משני טעמים: כשאני שוקל את הדברים, אינני מחליט איפה השופט צודק ואיפה לא, אלא אני מחליט לאור חומרת הבעיה ונושא ההרתעה, מה אני עושה קדם ומה אני עושה אחר כך. בתוך הביצוע הזה של הדברים שנראה לי שיש לבצעם תחילה, בתוך זה את הסדר קובעת המשטרה, כי אני מעביר את זה למשטרה, במקרים שאני חושש שתהיה אלימות. המשטרה זה גורם מסייע, כי צריך לאבטח את האנשים העוסקים בזה

הוועדה הזאת, ושכמותה מציעים להקים, היא חלק מהמערכת שבגללה הגענו עד הלום, ביון שהם פשוט רצו לברוח מהענין.

הנושא הזה מוטל על הנהלת העיריה, ואם ראש העיריה או ההנהלה טועים - לזה יש יום-דין אחת לארבע שנים. אני לא מוכן לשבת על כל דבר לשבת ולדון בפורום. כי אם אני אעשה כך זה אומר לחזור בדיוק לרפובליקה הויימרית.

לגבי האב המרוני: האב המרוני, כמו כל תושבי תל-אביב, לא האמין שהדבר יבוצע. 20-30 שנה לא רצו להתמודד עם הדברים האלה. אנחנו יודעים מה זה פחד של חברה בפני אנשים אלימים. כל עוד לא מתמודדים עם החזקים האלה, הם לא מוכנים לדבר. היום, אחרי שראו מה שעשינו עם הררי, הם כבר מדברים אחרת.

מדוע כעסתי על ההערה של ח"כ אליעד? כי אתה אמרת, שאחד השיקולים שלנו להריסה או אי-הריסה, זה מחיר הקרקע. חס וחלילה. אני לא מעלה דבר כזה על דעתי. זה לא השיקול שלי. לוא זה היה כך, ז"א שבמקום שהמחיר של הקרקע הוא מליון שם נהרוס, ובמקום שמחיר הקרקע הוא מאה אלף שם לא נהרוס! חס ושלום. אתה מדבר על יוקר ואני מדבר על בעלות. לכן, כעסתי, כי זה יוצא שאני מנהל ענינים עם סוחר קרקעות ולפי זה אני מנהל את הענינים.

לח"כ י. בארי: כמובן, נעשה ניסיון להסביר יותר. אבל, אם נעסוק בהסברה, אנחנו נבצע צו כזה פעם בשנה. אם נכין יותר את דעת הקהל, ונעשה מבצע הסברה וכו', זה יקח שנה לקבל מקרה הריסה. אני לא שולט על אמצעי התקשורת. ברגע שאין מהומה - לא מפרסמים. אבל, בכל אופן אני אנסה מראש להכין את דעת הקהל.

ביחס לוועדה - אהיה נגד. אני חושב, שזה עיקור הדמוקרטיה. (י. בארי: זה פתח לשחיתות. ברגע שתהיה ועדה - ינהגו בשיטה של "שמור לי ואשמור לך".)

לח"כ ב. מואב: אני מוכן להעביר לך את התכנית. אנחנו בכל פעם בודקים רצף. העברנו 19 בקשות למשטרה.

ב. מואב: השאלה אם יש תכנית לבצע את כל ההריסות?

ש. להט: אין תכנית לבצע את כל ההריסות. פשוט קצרה ידי. אני רוצה להתמודד עם הדברים הכבדים. אני משוכנע היום בדבר אחד - ובדקתי את זה השבוע - אני יודע, שבשכונת הארגזים ובשכונת הבולגרים אין יותר תפיסת קרקע כתוצאה ממה שקרה עם הררי. זה מרתייע. אני מנסה להתמודד עם הדברים העיקריים.

אני לא רוצה להכנס לנושא של ועדת בנין ערים.
לוא ידעתי שידברו על זה, היתי דואג שמר גריפל יבוא. היועץ המשפטי
משתתף בוועדת בנין ערים, ואני מוכן להביא גם אותו, והוא יענה לכם.

היו"ר ב.צ.קשת: אני מציע שהם יגישו את דבריהם בכתב.

ש. להט: ח"כ מ. ידיד שאל על מדיניות הגשת תביעות ואף
הציע הצעה. ח"כ ידיד, אני מתנגד לזה, כי את
החוקים אתם קובעים ולא אני. מה שקובע בית המחוקקים הישראלי - זה
אני מבצע.

מ. ידיד: אני מתנגד, שתקום ועדה אחרי שיש כבר פסקי-דין.
שאלתי היא זאת: היות והמדיניות של העיריה היא
לבקש מהשופט שהביצוע יהיה ע"י העיריה ולא ע"י האיש שבנה בניה לא
חוקית. היות ויש בעיות של מדיניות סוציאלית, אולי כדי שלא יצא שאתה
מפר את פסק-הדין, אולי כדאי לבקש מהשופט שיטיל את הביצוע על הנאשם,
ואת זה יש לבדוק מראש.

ש. להט: זה בריחה מהענין, כי בזה אני עושה לי את החיים
נוחים. אני אחשוב על זה, בכל אופן. אני לא
מסוגל לרמות אף אחד ולא את עצמי, ואני לא מוכן להתחמק. כל הענין
הזה עם הוועדה זה אני היתי הגורם לזה, כי אמרתי שאני יודע שהענין
הזה יביא לכך שהענין יעלה למעלה, והיתה לי מדיניות ברורה, כי כאשר
הנאשם היה צריך לבצע - שום דבר לא קרה ולא בוצע. אמרתי, שאם יטילו
את הביצוע על העיריה, העיריה תצטרך לבצע.

לשאלת ח"כ מואב על מדיניות הגשת תביעה: על
הכל מגישים תביעות. כל מה שנודע לעיריה - מוגשת על כך תביעה.

ב. מואב: אני שמעתי, שלא הוגשה תביעה כאשר יש חריגה
ספציפית.

ח. שמעוני: בענין הקומה ה-17.

ש. להט: היתה צריכה להיות שם מכבסה, מערכת איורור וכו'
הוסיפו את המבנה החיצון ולא שמו גנרשור ושום
דבר. היום, הם מבקשים להוסיף עוד בית-קפה. לא הוגשה תביעה. הוועדה
המחוזית ביקרה במקום, ואין שם כלום. לא משתמשים בקומה הזאת.

היו"ר ב.צ.קשת: השאלה היא אם מלון מסוים קיבל רשיון ל-16
קומות והקומה ה-17 לשרותים, אך הנהלת המלון
מתכוונת לעשות היום שימוש אחר בקומה הזאת. השאלה היא, מה יחסו של
ראש העיריה - הוא מאשר להם או לא?

ש. להט: הוועדה המקומית אישרה זאת. הנהלת המלון
ביקשה קומה טכנית, ועכשו במקום הקומה הטכנית
הם רוצים לפתוח בית-קפה. זה הולך לאישור הוועדה המחוזית. אני לא
רואה בזה שום פסול. (י. בארי: מבחינה חוקית, זה בסדר) אין שם בית-
קפה. זה עבר למחוז. בנו מסגרת לקומה 17 כדי להכניס חלק טכני,
ולא הכניסו אותו. באו לוועדה המקומית ואמרו, שבמקום זה הם רוצים
לפתוח בית-קפה, ואם יאשרו - טוב. לא יאשרו - אז יהרסו. הוועדה
המקומית אישרה. אם הוועדה המחוזית לא תאשר - יגישו משפט ונצטרך
להרוס, או שלא יקימו שם בית קפה כיון שלא יאשרו להם ואז לא יהיה
צרך להרוס.

בענין המלון השני, הוגשה תביעה.

ועדת בנין ערים היא ועדה שיש לה פררוגטיבה מסוימת להחליט על דברים בניגוד לחוק היבש. יש הרבה ועדות המחליטות החלטות. אני לא יכל להחליט שוועדת בנין ערים פוסקת ואני לא מקבל ולא מתחשב בזה.

מגברחום ללכת לפי החוק ולפי צווים של בית-משפט, אחרת אתה כל הזמן נמצא בשדה-מוקשים, כי מקרה אחד זה מישהו זקן, ומקרה אחר זה מישהו מסכן, ואחר הוא חלש וכו'. אני לא בורח, לא פוחד ולא מתחמק, אלא אני מתמודד. אם יהיה צו של בית משפט להרום בית מלון - הוא יהרס גם כן. שלא יהיה לך צל של ספק, ח"כ שמעוני, כל דבר שיהיה לגביו צו בית משפט, הוא יהרס.

אני אבדוק כמה זוגות מתנתנים בשכונת התקוה. מה שמדאיג אותי זה נושא המצוקה וכל הבעיה שלמה שכונת התקוה, אבל לא כל העבירות בשכונת התקוה הן כתוצאה ממצוקת דיור. גם שם יש עבירות בניה שנעשו כדי למכור יותר ולקבל צוהר אחוזים, וזה נעשה מתוך מוטיבציה לא של מצוקת דיור. הבעיה היא שיש בריונים המתחפשים כעניים.

היו"ר ב.צ.קשת: אני מודה לראש העיריה ולנציגי האופוזיציה בעיריית תל-אביב, וכן לנציגי "חלמיש", נציגי מינהל מקרקעי ישראל ונציג משטרת ישראל, ולכל אלה שהשתתפו בדיון.

הישיבה ננעלה בשעה 11.15